

Jeg forstår ikke hva ordene betyr

En introduksjon til DLD

Eva Aleksandra Polak

Seniorrådgiver i Statped, avdeling språk/tale

Eksempel: Ahmed fra Syria

Bilde laget med ChatGPT

- Vært i Norge i 5 år
- Byggfag
- Bruker mye tid på å lese korte tekster og forstår ofte ikke fagbegreper selv etter flere gjennomganger
- Strever med muntlig og skriftlig språk
- Misforstår muntlige beskjeder
- Husker ikke neste dag selv om han fulgte med
- God praktisk når han får bruke hendene

Hva er språk?

- Formidling
- Kontekstavhengig og kontekstuavhengig
- Læring
- Sosial samhandling
- Følelser og opplevelser

DLD er vansker med å:

- Uttrykke seg: snakke og skrive
- Forstå: lytte- og leseforståelse
- Store konsekvenser for læring og det sosiale
- Usynlig vanske
- Maskering – skjuler vanskene

Kriterier for DLD

- Språklige vansker som gir funksjonelle begrensninger i dagliglivet
- Språklige vansker som vedvarer utover 5-årsalder
- Prevalens: 7,5% eller 1 av 14.
- Arvelig komponent
- Kan ikke forklares av manglende språkeksponering
- Ikke kjent biomedisinsk tilstand

Vansker med å uttrykke seg:

Forsinket språkutvikling

Skriving

Fortelle om noe

Leter etter ord

Si det man tenker

Narrativer

Vansker med å forstå:

- Det man har lest
- Begreper
- Instruksjoner
- Forklaringer
- Spørsmål
- Oppgaver
- Vitser, ironi, spøk
- Kroppsspråk

Hvordan kan DLD se ut hos voksne?

- Vansker med å følge med i samtaler
- Unngåelse av språklige oppgaver i jobb og skole (lesing, skrijving, snakking)
- Misforståelser på jobb/sosialt
- Kan unngå sosiale tilstelninger
- Usikkerhet og tilbaketrekning
- Utenforskap og uførhet

Utfordringer i systemet rundt

- Lite kunnskap om vanskene
- Vanskelig å forstå hva det dreier seg om
- Ingen direkte støtte i systemene rundt
- Få muligheter til utredning og hjelp

Hva er spesielt med DLD og flerspråklighet?

- Man strever på alle språk man kan
- Man får ikke DLD av å være flerspråklig
- Vanskeligere å oppdage
- Ukjent historikk

Hva annet kan de språklige vanskene skyldes?

Vanskelig å peke på én årsak:

- Udiagnostiserte vansker eller forstyrrelser?
- DLD?
- Traumer?
- Store forskjeller i språklig struktur?
- Lave kognitive evner?
- Mangelfull skolegang?

Hva kan jeg gjøre når jeg ikke vet årsaken til vanskene?

- Lage en funksjonell beskrivelse av vanskene (Hva er vanskelig? Når oppstår det? Hvordan påvirker det læring?)
- Gi støtte og tilrettelegging, uansett årsak. **God tilrettelegging er god for alle.**
- Kartlegge for å finne riktige tiltak
- Fokuserer på hva deltakeren får til
- Måle på eget spor

Hvorfor skal du vite hva DLD er?

- Kunnskap om vanskene er det viktigste tiltaket
- Forstår personen bedre
- Ser bedre hvordan man kan tilrettelegge
- Kan være støttende på en mer hensiktsmessig måte
- Reduserer psykisk belastning

Hva kan du gjøre for å støtte personer med DLD?

- Tilpasse taletempo
- Skrive ned viktig informasjon
- Bruke visuell støtte (bilder, tegninger, illustrasjoner) i kommunikasjon og forklaringer
- Strukturerte skjemaer med påstander for å kartlegge

Eksempel på skjema

	Stemmer	Stemmer litt	Stemmer ikke
Jeg lærer best når en lærer forklarer			
Jeg lærer best når jeg får jobbe med hendene			
Jeg husker best når jeg får skriftlig informasjon			

Hva kan du gjøre for å støtte personer med DLD

- Bruke sjekklister så de vet hva som skal gjøres når
- Vær tydelig i forventninger til personen
- Tilpass det språklige nivået. Hvor enkelt kan jeg formidle uten å miste essensen?
- Hjelp til med å bruke hjelpemidler som listeapper, alarmfunksjon på mobilen, påminnelser

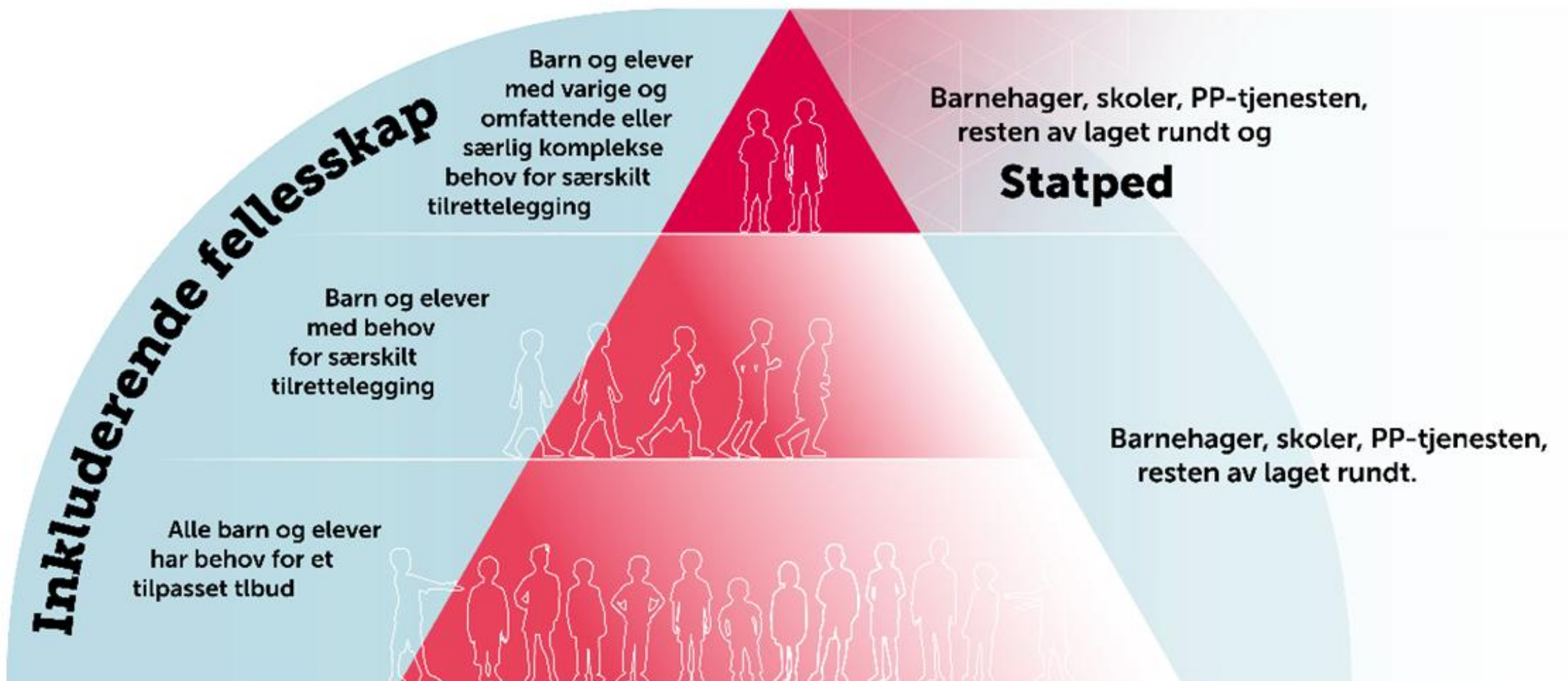

Statped skal gi spesialpedagogisk støtte til kommuner og fylkeskommuner i deres arbeid med barn og elever og voksne med varige og omfattende behov for særskilt tilrettelegging.

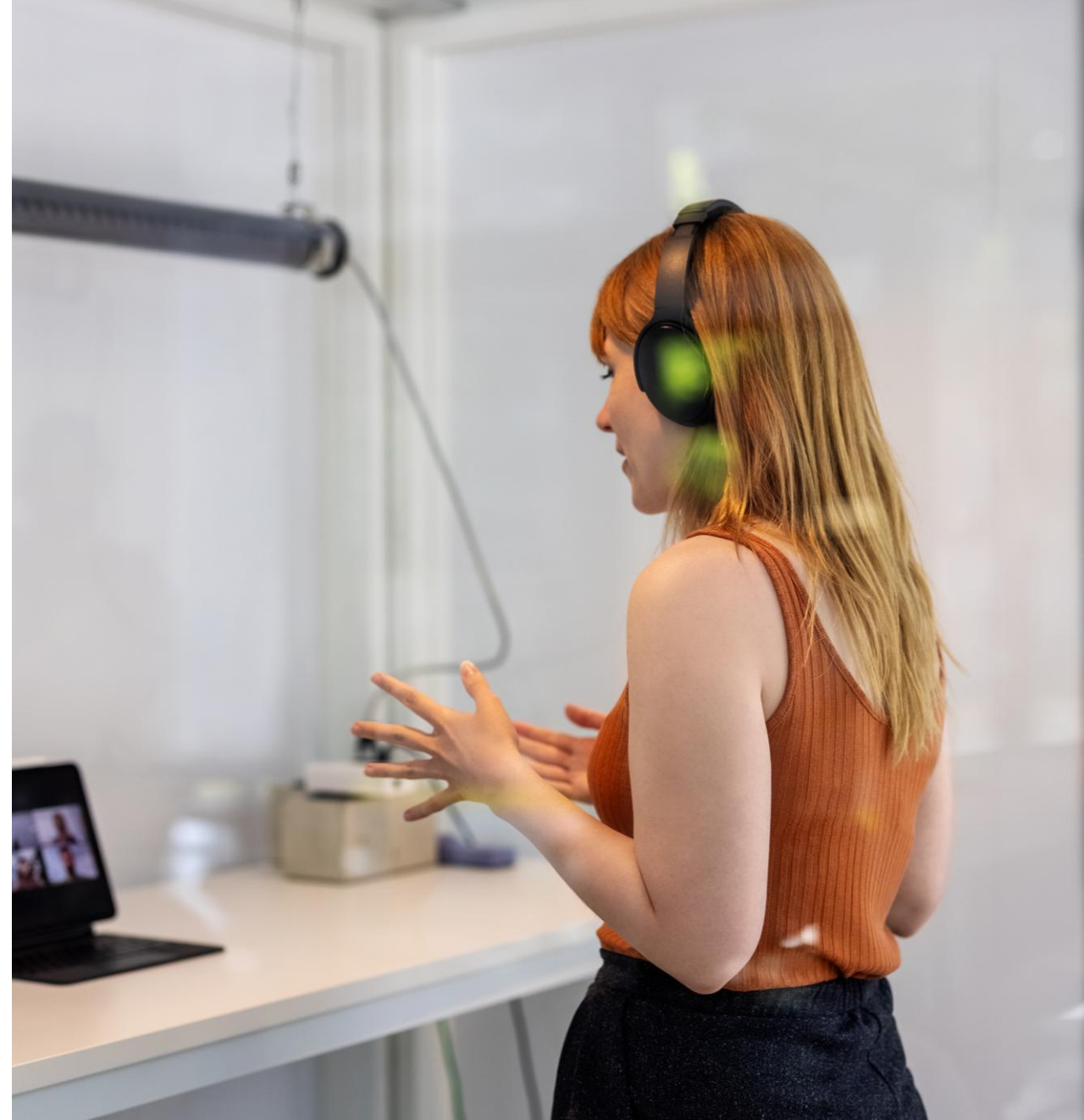
Statped er et direktorat under Kunnskapsdepartementet.

Statpeds rolle

Spør oss

- «Spør oss» er Statpeds veiledningstjeneste for ansatte i opplæringssektoren
- Vi drøfter og veileder om spesialpedagogiske utfordringer, og vi bidrar med et helhetlig og flerfaglig blikk
- Telefon **467 45 915** eller epost spor-oss@statped.no
- Anonyme drøftinger, uten personopplysninger

Oppsummering

- DLD er vansker med å uttrykke seg og å forstå
- Usynlig vanske
- Konsekvenser for læring og sosialt
- Har vansker på alle språk de kan
- Kunnskap om vanskene hjelper
- Støtte hjelper

Finn ut mer om DLD

- Statpeds nettsider om DLD: <https://www.statped.no/tiltak-og-tilrettelegging/sprak-og-kommunikasjonsvansker/dld/>
- Å leve med DLD, hefte fra Statped: <https://www.statped.no/ressurser-og-verktoy/ressurser/a-leve-med-dld-utviklingsmessig-sprakforstyrrelse/>
- Podcast fra SpedAims, Det virker. Om Utviklingsmessige språkforstyrrelser/DLD: <https://www.uv.uio.no/spedaims/aktuelt/podkast/det-virker/Podkast-hva-er-egentlig-utviklingsmessige-sprakforstyrrels.html>
- Hefte dra Dysleksi Norge, Hva er DLD: [hefterDLD2025.pdf](#)
- RADLD, engelskspråklig ressurside om DLD: [RADLD - Raising Awareness of Developmental Language Disorder - RADLD](#)
- Film om Dan, en ung mann med DLD fra Språkløyper (UiS): <https://youtu.be/pnwggW6VaVE?si=9AP0dXf9lv7HXliY>
- Nettressurs om DLD fra Språkløyper (UiS): [Unge med språkforstyrrelser | Språkløyper](#)

Takk for meg

eva.aleksandra.polak@statped.no

